

ANALYSE

Humaniora er en god samfundsinvestering

Humanistiske uddannelser bliver sjældent anerkendt for den gode samfundsinvestering, som de reelt er. I denne analyse undersøger Dansk Magisterforening (DM), hvordan det ser ud for kandidater med en humanistisk uddannelse på arbejdsmarkedet.

Analysens hovedpunkter

- De humanistiske uddannelser er en god samfundsinvestering, da de relativt hurtigt betaler uddannelsesomkostningerne tilbage. I gennemsnit tager det 3,4 år for en kandidat med en humanistisk uddannelse at betale udgifterne for uddannelsen tilbage igen.
- Siden 2007 er antallet af humanistiske kandidater i beskæftigelse steget med 17.000 personer, mens ledigheden i samme periode er steget med 1.600 personer.
- Humanister er ikke mere ledige end andre uddannelser. Ser man alene på aldersgrupperne over 40 år, så har kandidater med en humanistisk uddannelse en ledighed, der svarer til den generelle ledighed.

Om analysen

Analysen er udarbejdet i september 2019 af Martin Ærbo Vesterbæk fra Dansk Magisterforening. Analysen anvender tal fra en række publikationer samt tal fra Danmarks Statistik.

Kontakt

Hvis du har spørgsmål til analysen, kan du kontakte DM's analyseafdeling på analyse@dm.dk. Hvis du har spørgsmål til brug af analysen i pressen, kan du kontakte DM's pressevagt på 29 11 60 80.

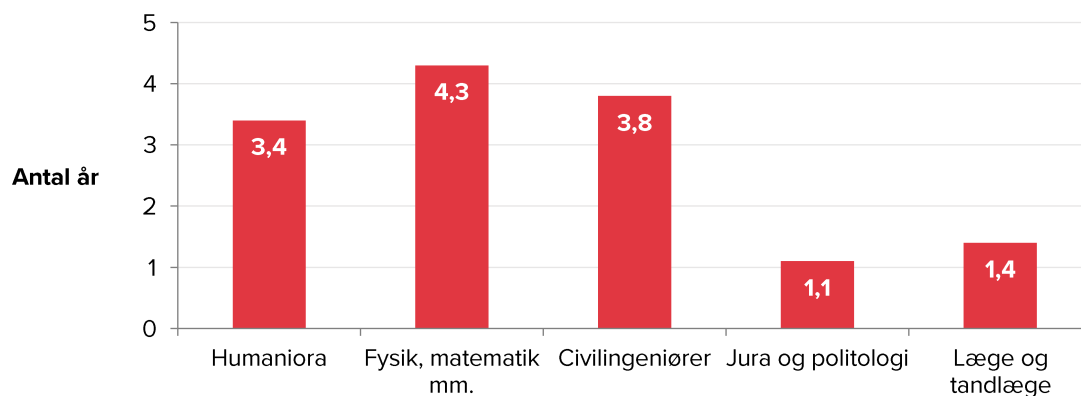
1. Humanister er en god samfundsinvestering

Uddannelse er en rigtig god investering for såvel samfundet som den enkelte. For den enkelte er gevinsten højere indtægt, mens det for samfundet er højere skatteindbetalinger. Ser man på tilbagebetalingstiden, altså hvornår personers skatteindbetalinger overstiger den omkostning, som samfundet har haft til den givne uddannelse, så bliver det tydeligt, at alle uddannelser er en god forretning.

Kandidater med humanistisk uddannelse har en kortere tilbagebetalingstid end nogle af de lange videregående uddannelser, der typisk giver en højere samlet samfundsgevinst, fx civilingeniører. Dette skyldes blandt andet, at de er billigere at uddanne end fx en læge eller ingeniør, hvilket opvejer for det lavere lønniveau og den højere risiko for at gå ledig som dimittend.

I gennemsnit tager det 3,4 år for en kandidat med en humanistisk uddannelse at betale udgifterne for uddannelsen tilbage igen. Til sammenligning tager det fx 4,3 år for fysikere og matematikere, mens det tager 3,8 år for civilingeniører, jf. figur 1.

Figur 1. Tilbagebetalingstid for udvalgte akademiske uddannelser

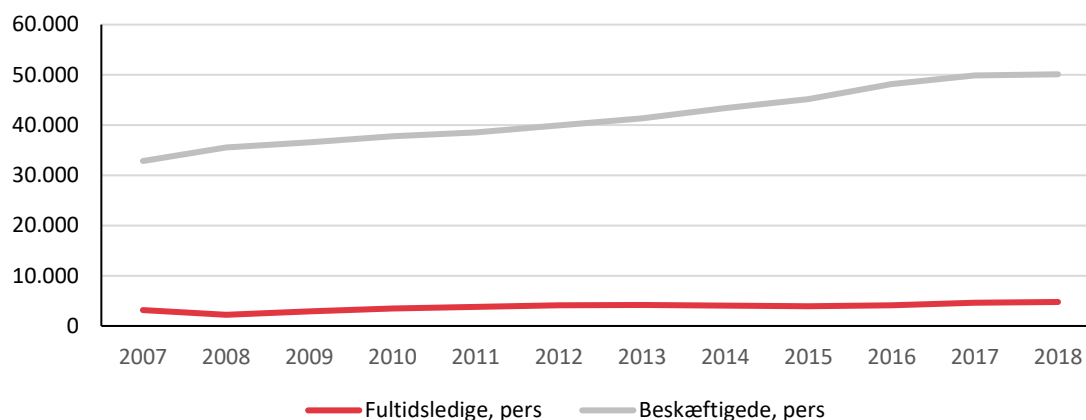

Kilde: DM pba. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (Pihl & Jensen 2017)

Man kan dog ikke entydigt slutte, at den ene uddannelse er bedre for samfundet end den anden, da det afhænger af den tidshorisont, som man kigger på. Vigtigst af alt er, at alle lange videregående uddannelser har en positiv gevinst, samt de betaler sig tilbage relativt hurtigt.

2. Beskæftigelsen er steget blandt humanisterne

De seneste 10 år er der kommet markant flere personer med en lang videregående humanistisk uddannelse. Således var der i 2018 godt 55.000 kandidater i arbejdsstyrken, mens tallet i 2007 var godt 36.000 personer. Langt størstedelen af denne stigning er kommet i beskæftigelse. Således er beskæftigelsen steget med godt 17.000 personer, mens ledigheden i samme periode kun er steget med ca. 1.600 personer, jf. figur 2.

Figur 2. Beskæftigede og fuldtidsledige med en humanistisk og teologisk LVU, 2007-2018

Kilde DM pba. Danmarks Statistik, tabel AUL08 og HFUDD10

Siden 2013 er optaget på de humanistiske uddannelser faldet markant. I 2019 blev der optaget 30 procent færre end i 2013 (UFM 2019). Dette vil på sigt mindske arbejdsstyrken markant, og det må derfor også forventes, at ledigheden vil falde over de kommende år, når antallet af humanistiske kandidater vil falde.

3. Den reelle udfordring er søgeledigheden

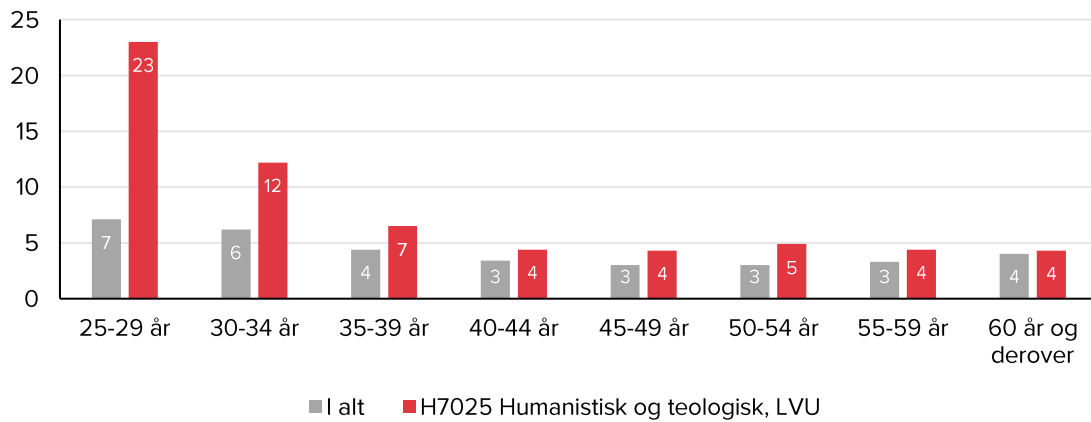
Ledigheden blandt personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er en lang videregående uddannelse inden for humaniora eller teologi, var i 2018 8,7 pct. af arbejdsstyrken. Det er ca. dobbelt så højt som den generelle ledighed i Danmark, der samme år var på 3,9 procent.

Det er dog ikke retvisende for den ledighedsudfordring, som kandidater med en uddannelse inden for humaniora står overfor. Det skyldes, at spredningen på tværs af alder er markant større, end tilfældet er for mange andre uddannelsesgrupper.

Ser man alene på aldersgrupperne over 40 år, så har kandidater med en humanistisk uddannelse en ledighed, der svarer til den generelle ledighed. Problemet er derfor ikke om de kommer i job, men snarere et spørgsmål om hvor hurtigt.

Den højere ledighed i de første 5-10 år af arbejdslivet for humanistiske kandidater tyder på, at udfordringen primært handler om at få foden ind på arbejdsmarkedet. Den reelle udfordring er derfor problemer med en søgeledighedsperiode, altså perioden fra dimittendtidspunkt til første arbejde findes.

Figur 3. Fuldtidsledige som andel af arbejdsstyrken i 2018 efter højeste fuldførte uddannelse

Kilde DM pba. Danmarks Statistik, tabel AUL08

En af årsagerne til, at det tager længere tid for kandidater med en humanistisk uddannelse er, at de ofte har en ikke professionsrettet fagspecifik uddannelse, hvilket kan være svært for arbejdsgiver at afkode. For en arbejdsgiver vil det typiske være nemmere at afkode de faglige kompetencer for en klart defineret uddannelse, fx læge eller jurist. Dette gør, at det typisk tager længere tid for en humanistisk kandidat at finde et match med en arbejdsgiver.

Litteratur

Pihl, Mie Dalskov & Jensen, Troels Lund (2017). Uddannelse er en guldrandet investering. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Uddannelses- og forskningsministeriet (2019). Optagelsen 2019 Overblik nr. 1.